

**Vystáhovalectvo z obce Kvačany a Dlhá Lúka do USA
v rokoch 1892 - 1938.**

Autor: **PhDr. Juraj Laššuth**

V Dolnom Kubíne 3. 4. 2016

Prehľad vysťahovalcov z obce Kvačany a Dlhá Lúka do USA v rokoch 1892 - 1938.

Tvrdé hospodárske a prírodné pomery na Liptove často motivovali ľudí aby si hľadali živobytie mimo svoj rodný kraj. Obyvatelia Kvačian a Dlhej Lúky (ďalej Kvačany) v minulosti často chodili na zárobky na Dolnú zem. Od osemdesiatych rokov 19. storočia sa najlepšie podmienky na dobrý zárobok vytvorili v USA.

Stáhovanie za prácou do USA

V USA sa po skončení Občianskej vojny, v ktorej zvíťazil priemyselný Sever, prudko rozvíjal priemysel a Amerika potrebovala veľké množstvo nových pracovných síl. Preto sa majitelia baní v roku 1877 rozhodli, že aj na Slovensko pošlú agentov, aby verbovali robotníkov pre bankský a oceliarsky priemysel v USA. Amerika poskytovala pracovné príležitosti aj pre nekvalifikovaných robotníkov a zárobok bol v porovnaní s Uhorskom niekoľkonásobne vyšší. V rokoch 1875 až 1914 emigrovalo do Spojených štátov viac ako 650 000 Slovákov, t.j. ¼ všetkých Slovákov.

Na rozhodnutí vysťahovať sa do USA mala vplyv aj stupňujúca sa maďarizácia Slovákov. Deti v školách sa učili po maďarsky, na úradoch sa komunikovalo v maďarskom jazyku, všetky dokumenty boli v maďarčine, na obchodoch a budovách boli maďarské nápisy. Všetko to presviedčalo obyvateľov Kvačian, že nie sú Slováci, ale Maďari. To viedlo k oslabeniu vzťahu k domovu a uľahčilo rozhodovanie o ceste za more.

Aj v Kvačanoch boli agenti verbovať na prácu do Ameriky, boli tu tiež agenti lodných spoločností, ktorí podávali informácie o cestovaní a dali sa u nich kúpiť aj lodné lístky.

Veľká časť vysťahovalcov sa neplánovala usadiť v USA natrvalo. Plánovali niekoľko rokov tam pracovať, našetriť doláre a s úsporami sa vrátiť domov. Kúpiť pôdu, postaviť murovaný dom a žiť v lepšom sociálnom postavení. Ktorí sa rozhodli v Amerike natrvalo usadiť, predali svoje pole, dom a ostatný majetok, tým získali peniaze na cestu a na usadenie sa v novej vlasti. Na cestu si brali oblečenie, peniaze a stravu.

Registrácia Andreja
Hajurku v USA.

Počet vystáhalcov z Kvačian

Vystáhalectvu do USA sa venovala iba malá pozornosť. Je biele miesto v dejinách obce. Americké úrady umožnili prístup do evidencie prisťahovalcov Imigračného úradu na Ellis Islande v New Yorku, prístavov Baltimore a Philadelphia, ktorým prešli všetci prisťahovalci v rokoch 1892 – 1938. To bola doba v ktorej vycestovala veľká väčšina emigrantov z Kvačian. Vyhľadávanie sťažovalo, že mená a názvy boli písané maďarským pravopisom a pri prepisovaní do evidencie americkí prisťahovaleckí úradníci ešte viac skresľovali slovenské mená. Napriek uvedeným problémom nám to umožnilo podľa mena a miesta pôvodného pobytu vyhľadať **110 vystáhalcov** z Kvačian do USA. V zozname sú všetci ktorí pristáli pri brehoch Ameriky; s pasom alebo bez neho. V tabuľke uvádzam všetky údaje ktoré sú v evidencii. Mená a názvy uvádzam tak ako sú v origináli.

Prehľad vystáhalcov z obce Kvačany do USA v rokoch 1892 - 1938.

	Príchod do USA	Priezvisko	V origináli	Meno	Vek	Štát	Povolanie v USA	Pôvodný pobyt v lodnom zozname	Prístav v USA
1	30.05.1903	Andrisko	Andrisko	Andras	24	ž	labourer	Kavacsan	Baltimore
2	24.08.1899	Bajčiová	Bajcsz	Susanna	23	v	wife	Kvacsa	New York
3	24.08.1899	Bajčiová	Bajcsz	Stefan	4	s	child	Kvacsa	New York
4	06.11.1907	Bella	Bella	Jan	49	s	New York
5	06.11.1907	Bella	Bella	Josef	8	s	New York
6	17.03.1914	Bella	Bella	Matyas	19	s	...	Kvacsan	New York
7	09.12.1922	Bella	Bella	Peter	23	s	farm. labor.	Kvacany	New York
8	06.11.1907	Bellová	Bella	Zuzanna	40	v	New York
9	06.11.1907	Bellová	Bella	Anna	15	s	New York
10	06.11.1907	Bellová	Bella	Zuzanna	10	s	New York
11	06.11.1907	Bellová	Bella	Helen	6	s	New York
12	20.06.1892	Borecký	Boreczki	Istvan	33	...	farmer	Kvacsan	New York
13	13.03.1921	Brunčiak	Brunciak	Pavel	26	s	taylor	Kracany	New York
14	24.06.1898	Brunčiaková	Bruncziak	Maria	17	s	none	Kvaczan	New York
15	21.02.1914	Brunčiaková	Bruncsak	Zuzanna	20	s	maidservant	Kracan	New York
16	14.02.1909	Červenák	Cserwenak	Johan	32	ž	farm. labor.	Kavacsan	Baltimore
17	20.06.1892	Grúňová	Grun	Cilli	21	...	none	Kvacsan	New York
18	14.04.1893	Hajurka	Hajurka	Istvan	26	...	labourer	Lipt. Kavacsan	New York
19	16.03.1901	Hajurka	Hajurka	Andras	39	ž	labourer	Kvacsan	New York
20	12.04.1910	Hajurka	Hajurka	Andrej	49	ž	farm. labor.	Kvacsan	New York
21	12.04.1910	Hajurka	Hajurka	Matej	16	s	farm. labor.	Kvacsan	New York
22	19.07.1921	Hajurka	Hajurka	Koloman	8	s	child	Kvacany	New York
23	18.4.1895	Hajurková	Hajurka	Emilia	20	...	cook-maid	Hungary	New York
24	06.02.1907	Hajurková	Hajurka	Zuzanna	19	s	maidservant	Kvacsan	New York
25	19.07.1921	Hajurková	Hajurka	Maria	46	w	none	Kvacany	New York
26	19.07.1921	Hajurková	Hajurka	Irena	16	s	servant	Kvacany	New York
27	24.06.1898	Hulina	Hulina	Yanos	55	ž	farmer	Kvaczan	New York
28	24.06.1898	Hulina	Hulina	Andras	19	s	farmer	Kvaczan	New York
29	16.03.1901	Hulina	Hulina	Jan	36	ž	labourer	Kvacsan	New York
30	24.06.1898	Hulinová	Hulina	Susanna	48	v	wife	Kvaczan	New York

31	24.06.1898	Hulinová	Hulina	Emilia	20	s	servant	Kvaczan	New York
32	20.06.1892	Hutujik	Hutuyik	Verona	11	...	child	Kvacsan	New York
33	09.12.1901	Chovan	Chovan	Andras	38	ž	labourer	Kavecsan	New York
34	24.06.1898	Job	Joob	Lajos	3	s	child	Kvaczan	New York
35	24.06.1898	Jobová	Joob	Ilona	26	v	wife	Kvaczan	New York
36	20.06.1892	Klaric	Klaric	Nicola	34	...	labourer	Kvacsan	New York
37	20.06.1892	Klaric	Klaric	Mico	29	...	labourer	Kvacsan	New York
38	19.04.1905	Klepáč	Klepač	Josef	16	s	farmer	Kvačan	Baltimore
39	22.09.1903	Klepáčová	Klepac	Yrena	22	v	none	Kvačany	New York
40	30.05.1907	Knap	Knap	Martin	17	s	labourer	Kvačan	New York
41	15.08.1921	Kojšová	Kojs	Anna	24	s	servant	Kvacany	New York
42	30.11.1910	Komar	Komar	Janos	27	ž	farm. labor.	Kvacsan	Philadelphia
43	06.02.1907	Komarová	Komar	Agnesa	23	v	none	Kvacsan	New York
44	02.12.1901	Kopáč	Kojorács	Motej	26	s	labourer	Liptó	New York
45	30.05.1911	Kopáč	Kopacs	Andro	19	s	labourer	Kvacsan	New York
46	20.06.1892	Kováč	Kovacs	Gyorgy	28	...	labourer	Kvacsan	New York
47	23.03.1905	Kozák	Kozak	Juraj	35	ž	farm. labor.	Kvačan	New York
48	19.04.1905	Kubáň	Kubany	Josef	17	s	farmer	Kvačan	Baltimore
49	06.11.1907	Kubáň	Kubany	Peter	23	ž	New York
50	19.04.1905	Kubáňová	Kubany	Eva	39	v	none	Kvačan	Baltimore
51	19.04.1905	Kubáňová	Kubany	Margita	7	s	none	Kvačan	Baltimore
52	19.04.1905	Kubáňová	Kubany	Anna	52	v	servant	Kvačan	Baltimore
53	06.11.1907	Kubáňová	Kubany	Zuzanna	28	v	New York
54	16.03.1901	Kuran	Kuran	Andras	27	ž	labourer	Kvacsan	New York
55	05.04.1905	Kuran	Kuran	Andras	32	ž	labourer	Kvacsan	New York
56	29.04.1907	Kuranová	Kuran	Francziska	23	v	wife	Kwacsa	New York
57	29.04.1907	Kuranová	Kuran	Iren	4	s	child	Kwacsa	New York
58	23.09.1913	Kuranová	Kuran	Julia	17	s	maidservant	Kvacsan	New York
59	23.09.1923	Kuranová	Kuran	Katarine	21	s	servant	Kvacani	New York
60	28.03.1914	Lasák	Laszak	Ferencz	31	ž	farm. labor.	Kvacsan	New York
61	28.03.1914	Lasák	Laszak	Matyas	26	s	farm. labor.	Kvacsan	New York
62	20.06.1892	Maljarčík	Malyarcsik	Istvan	29	...	farmer	Kvacsan	New York
63	05.04.1902	Mataj	Mataj	Stefan	42	ž	labourer	Kvacsan	New York
64	05.04.1902	Mataj	Mataj	Andras	27	s	labourer	Kvacsan	New York
65	05.04.1902	Mataj	Matay	Johann	40	ž	labourer	Kvacsan	New York
66	17.03.1914	Mataj	Matai	Istvan	20	s	...	Kvacsan	New York
67	20.06.1892	Matoja	Matoya	Janos	29	...	farmer	Kvacsan	New York
68	06.08.1902	Novák	Novak	Janos	23	ž	farm. labor.	Kovecsan	Baltimore
69	04.06.1907	Onderko	Onderko	Josef	21	s	farm. labor.	Kavecsan	Baltimore
70	14.02.1909	Onderko	Onderko	Andras	30	ž	farm. labor.	Kavecsan	Baltimore
71	04.05.1899	Pavčo	Pavcso	Istvan	24	s	labourer	Kvacsan	Baltimore
72	24.06.1898	Pavčová	Pavozo	Anna	25	v	wife	Kvaczan	New York
73	24.08.1899	Pavčová	Pavcso	Anna	50	v	wife	Kvacsan	New York
74	20.06.1892	Petrinovič	Petrinovics	Nicola	28	...	labourer	Kvacsan	New York
75	12.04.1910	Pišútová	Pisuth	Margaretha	15	s	servant	Kvacsan	New York
76	12.04.1910	Pišútová	Pisuth	Helena	13	s	none	Kvacsan	New York

77	12.04.1910	Pišútová	Pisuth	Emilia	10	s	none	Kvacsan	New York
78	12.04.1908	Rakytiaková	Rakitjak	Zuzanna	28	v	none	Kvacsan	New York
79	12.04.1908	Rakytiaková	Rakitjak	Helena	21	s	none	Kvacsan	New York
80	22.09.1903	Rohajová	Rohaj	Anna	23	v	none	Kvačany	New York
81	22.09.1903	Rohajová	Rohaj	Elena	6	s	none	Kvačany	New York
82	30.05.1907	Sekan	Sekan	Stefan	17	s	farm. labor.	Kvačan	New York
83	30.05.1903	Slovečko	Szlovecsko	Ferencz	42	ž	labourer	Kavecsan	Baltimore
84	17.08.1932	Stajník	Stajnik	Rudolf	5	s	scholar	Kvacany	New York
85	17.08.1932	Stajníková	Stajnik	Anna	27	v	housewife	Kvacany	New York
86	20.06.1892	Stiebenic	Stiebenic	Jacob	30	...	labourer	Kvacsan	New York
87	30.03.1906	Stromčeková	Stromcsek	Agnes	21	s	maidservant	Kvacsan	New York
88	02.12.1901	Štefka	Stefka	Josef	26	ž	labourer	Kovecsán	New York
89	02.12.1901	Štefka	Stefkar	Josef	15	s	labourer	Kovecsán	New York
90	06.08.1902	Tkáčová	Tkacs	Anna	26	v	farm. labor.	Kovecsan	Baltimore
91	23.03.1905	Václavický	Vaclavicky	Andreas	24	s	farm. labor.	Kvačan	New York

Prehľad vystáhovalcov z obce Dlhá Lúka do USA v rokoch 1892 - 1938.

	Príchod do USA	Priezvisko	V origináli	Meno	Vek	Stav	Povolanie	Pôvodný pobyt v lodnom zozname	Prístav v USA
1	26.04.1907	Brunčiak	Bruciak	Antal	16	s	farm. labor.	Dlhaluka	New York
2	28.03.1914	Brunčiak	Bruncsak	Josef	30	s	farm. labor.	Hosszuret	New York
3	16.03.1901	Đuroň	Duron	Jano	17	s	farmer	Hosszuret	New York
4	20.06.1905	Đuroň	Gyuron	Josef	17	s	labourer	Hosszuret	New York
5	07.08.1907	Harich	Harich	Andrej	17	s	labourer	Hasszuret	New York
6	16.03.1901	Hesteriak	Hesterjak	Jan	26	ž	farmer	Hosszuret	New York
7	19.05.1914	Holpic	Holpits	Ede	1	s	Landw. Angeh.	...	New York
8	19.05.1914	Holpicová	Holpits	Maria	24	v	Landw. Angeh.	...	New York
9	29.05.1901	Húska	Huska	Jura	38	ž	New York
10	16.03.1901	Klepáč	Klepčic	Andrej	24	ž	farmer	Hosszuret	New York
11	26.04.1907	Levar	Fevar	Jan	17	s	farm. labor.	Dlhaluka	New York
12	20.06.1905	Melo	Melo	Ferencz	22	s	labourer	Hosszuret	New York
13	01.11.1905	Melová	Mello	Rozalia	24	v	wife	Hofszuret	New York
14	01.11.1905	Melová	Mello	Rozalia	2	s	child	Hofszuret	New York
15	16.03.1901	Mišura	Misura	Josef	31	ž	farmer	Hosszuret	New York
16	29.05.1901	Mišura	Misura	Matej	40	ž	New York
17	16.03.1901	Pišút	Pisut	Jan	42	ž	farmer	Hosszuret	New York
18	11.01.1908	Štrba	Strba	Janosz	23	s	Landw. Tagel.	...	Buenos Aires
19	29.05.1901		Corciak	Adam	33	ž	New York

Hosszuret – Dlhá Lúka v maďarskom jazyku, ktorý sa používal v bývalom Uhorsku.

Podľa veku najväčšiu skupinu tvorili vystáhovalci vo veku 15 - 20 rokov **24** (21,8%) osôb, potom 21 - 25 rokov **23** (20,9%) osôb; priemerný vek bol **24,5 rokov**, podrobnejšie v Prílohe. Celkovo sa vystáhovalo **67 mužov**, tj. 60,9%, **žien 43** tj. 39,1%. Z mužov bolo **ženatých 26** (38,8%), **slobodných 32** (47,8%), **nevedení 9** (13,4); ženy **vydaté 18** (41,9%), **slobodných 22**

(51,2%), **neuveđené 3** (7,0%). Najviac ich pristálo v USA v roku 1907 - **18** (16,4%) osôb, potom v roku 1901 - **15** (13,6%) osôb.

Cesta do prístavu

Keď boli so všetkým pripravení vydali sa Kvačanci na ďalekú cestu. Často ich sprevádzal agent lodiarskej spoločnosti, ktorý im pomáhal orientovať sa v novej neznámej situácii. Veľká väčšina vystáhovalcov cestovala železnicou do prístavu Brémy (86 osôb). Ďalší vycestovali z prístavov Hamburg (19 osôb), Rotterdam (3 osoby), Le Havre (1 osoba), Antwerp (1 osoba).

Lodný lístok.

V prístave sa ubytovali v barakoch, v ktorých čakali na loď a zakúpili si lodné lístky do najlacnejšej tretej tzv. „vystáhovalskej triedy“.

Pred nalodením bol vypracovaný zoznam cestujúcich, ktorý obsahoval meno vystáhovalca, pôvodné bydlisko a odpovede na 29 otázok. Tento dokument po príchode do USA odovzdal kapitán lode americkým úradníkom, ktorým slúžil na posúdenie spôsobilosti pristáhovalca usadiť sa v USA.

10	Michal Bobler	24	✓	hnd	•	yes yes	Austria	Tomarac
11	Jano Duron	17	✓	hgl	•	yes yes	Hungary	Hosszuret
12	Jan Heberjak	26	✓	hnd	•	yes yes	•	•
13	Jozef	34	✓	•	•	yes yes	•	Keimstrás
14	Guosav Tethö	30	✓	•	•	yes yes	•	Kalatin
15	Kubrej Klepáč	24	✓	•	•	yes yes	•	Hosszuret
16	Jan Pišut	42	✓	•	•	yes yes	•	•
17	Jozef Mošarva	31	✓	•	•	yes yes	•	•
18	Johann Schmitt	38	✓	•	•	yes yes	•	Seidnitz
19	Cecilia Motyčka	21	✓	hgl	•	yes yes	•	Věbová

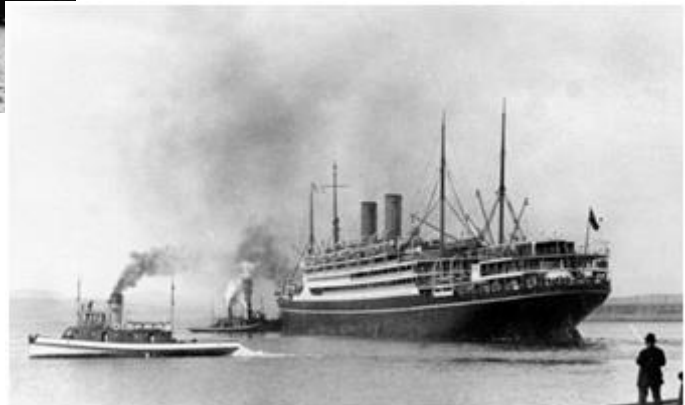
Lodný zoznam parníka „Barbarossar“ zo 16.3.1901 v ktorom sú zapísaní vystáhovalci z Dlhej Lúky - Hosszuretu.

Vystáhalci cestovali do Ameriky na veľkých parníkoch, ktoré boli postavené koncom 19. a začiatkom 20. storočia. Boli konštruované na prevoz veľkého množstva chudobných vystáhalcov z Európy do USA.

Parník „Amerika“ bol spustený na vodu v Belfaste v r. 1905. Viezol celkom 897 pasažierov, z toho 1. triedy 420, 2. triedy 254 a 3. triedy 223 pasažierov.

Parník „Kaiserin Auguste Victoria“ bol spustený na vodu v Štetíne v r. 1905. V tom čase bol najväčšou loďou na svete. Viezol celkom 2 996 cestujúcich, z toho 1. triedy 652, 2. triedy 286 a 3. triedy 2 058 pasažierov.

Plavba

V prístave sa mladí muži iste pokúsili zamestnať sa na lodi a počas plavby vykonávať pomocné práce, napr. hádzať uhlie do kotlov. Lodné spoločnosti na pomocné práce najímali lodných pasažierov, aby ušetrili lôžka v kajutách pre cestujúcich.

Cestujúci 3. triedy boli umiestnení v podpalubí, v malých izbách ležali ľudia na regáloch na jednoduchom slamníku, spolu muži, ženy aj deti. Strava bola minimálna, väčšinou sa museli stravovať zo svojich zásob. Pitná voda sa rozdávala na prídel v časových intervaloch, alebo len raz do dňa. Hygiena bola nedostatočná, vzduchu v izbe málo, mnohých premáhala morská nemoc.

*Vystáhalci na palube parníka.
Rok 1892.*

Po 10 až 60-tich dňoch pristála loď v prístave, pri móle East River v New Yorku. Vysťahovalci 3. triedy boli prevezení člmi alebo trajektami na ostrov Ellis Island, kde sídlil Imigračný /pristáhovalecký/ úrad a kde museli Kvačanci prekonať poslednú prekážku na ceste za lepším životom.

Budova Imigračného úradu dnes. V budove sídli múzeum pristáhovalectva „Ellis Island Immigration Museum“.

Imigračný (pristáhovalecký) úrad

V rokoch 1820 – 1892 sídlil Imigračný úrad na juhu Manhattanu v prístave Castle Garden. Odtiaľ ho presťahovali na ostrov Ellis Island, kde v tieni Sochy Slobody postavili novú budovu a otvorený bol 1.1.1892. Tento ostrov sa premenil na malé mesto, v ktorom sa nachádzal nový Imigračný úrad, súd, škola, nemocnica, obchody a ubytovne. Večer 17. júna 1897 budova do základov vyhorela. Okamžite začali stavať novú budovu otvorenú 17. decembra 1900 a v tento deň prijali 2 251 pristáhovalcov. Cez tento ostrov prešlo medzi rokmi 1892 až 1924 do Ameriky viac ako dvanásť miliónov pristáhovalcov. V novembri 1954 bol Ellis Island oficiálne uzavretý. V r. 1965 vyhlásili Ellis Island za súčasť Národného pamätníka „Socha slobody“, ktorá bola postavená na susednom ostrove. Po dôkladnej rekonštrukcii otvorili ostrov pre verejnosť a v budove Imigračného úradu zriadili múzeum „Ellis Island Immigration Museum“. Múzeum navštevuje takmer 2 milióny záujemcov ročne.

Čakanie pred vchodom do Imigračného úradu na lekársku prehliadku a vstupný pohovor s pristáhovaleckým úradníkom.

Kontrola na Imigračnom úrade

Vláda Spojených štátov zaviedla regulačné opatrenia. Do krajiny nesmeli vstúpiť: chorí, najmä na infekčné nemoci, negramotní, a úplne nemajetní – prisťahovalec musel mať majetok, min. 10 dolárov v hotovosti, alebo sponzora, ktorý by sa za neho zaručil. Preto musel každý imigrant absolvovať lekársku a právnu kontrolu. Po prevezení na ostrov Ellis Island oddelili mužov od žien a detí. Všetkých zoradili do radu a čakala na nich vstupná zdravotná prehliadka.

Prehliadka začala už pri vstupe do hlavnej haly. Do haly viedli schody, na konci ktorých stál lekár a pozoroval prichádzajúcich hore schodmi. Všimol si, či niektorý z nich nekríva, či nie je veľmi zadýchaný, či sa u neho navonok neprejavuje nejaká fyzická, psychická alebo motorická porucha. Následne ich kontroloval očný lekár, ktorý po rýchlom zbežnom vyšetrení rozhodol, či dotýčny pokračuje ďalej, alebo ho poslal na detailnejšie vyšetrenia, alebo ho hneď vrátil na najbližší parník do jeho krajiny, odkiaľ prišiel.

Od očného lekára ho poslali na ďalšie vyšetrenia, kde sledovali duševné či fyzické deformácie, nákazlivé choroby, tehotenstvo, pohlavné choroby a podobne. Po každom vyšetrení prisťahovalcovi na hrud' napísali kriedou znak, ktorý predstavoval v skratke jeho diagnózu.

Lekárska prehliadka.

Po vyšetreniach čakal prisťahovalca pohovor s úradníkom, ktorý mal pred sebou spis o všetkom, čo sa jeho osoby týkalo. Tento spis bol doplnený o jeho chorobopis, ktorý mu lekári vystavili. Všetky tieto náležitosti boli podrobne skúmané a na ich základe sa úradník rozhodol, či prisťahovalca do krajiny pustí, alebo nie. Úradníkovi často pomáhal tlmočník, keďže väčšina prisťahovalcov neovládala anglický jazyk. Každému bolo položených tridsať dva otázok, v ktorých sa ho pýtali na jeho meno, vek, povolanie, krajinu pôvodu, či je vzdelaný, či vie písať, čítať, koľko peňazí si nesie so sebou a podobne. Ak mali kontrolovaní nejaké problémy umiestnili ich do tzv. „väzby“. Napríklad ženy s deťmi, ktoré cestovali samé, museli v tejto väzbe počkať, kým pre nich neprišiel ich manžel. Ľudia, ktorí cestovali bez peňazí, museli počkať na niekoho, kto im prinesie peniaze, alebo sa za nich verejne finančne zaručí. Chorí a tehotné ženy boli nútené ostať v nemocnici. Zločinci a políciou hľadané osoby boli hneď zadržané a vyhostené. Táto väzba trvala pre niekoho pár hodín, pre iného

pár dní, no našli sa aj takí, ktorí tam strávili niekoľko mesiacov. Približne 80% všetkých prisťahovalcov strávilo na Ellis Island len niekoľko hodín. Ostatní prisťahovalci boli zadržaní pre nejakú zdravotnú alebo administratívnu príčinu a len 2% boli automaticky vyhostení z krajiny.

V Amerike

Slováci sa usádzali v priemyselnej oblasti v severovýchodnej oblasti v štátoch New York, New Jersey, Illinois, Connecticut, Ohio, ale najmä v Pensylvánii, kde sa mesto Pittsburg stalo najväčším strediskom Slovákov. Život v Amerike bol pre nich ťažkou skúškou. Po neľahkých udalostiach doma, ťažkej a nepríjemnej plavbe po mori, stresujúcich podmienkach na Imigračnom úrade sa dostali do ďalšej neľahkej situácie. Prvoradou úlohou bolo usadiť sa, nájsť si čím skôr prácu a začať sporiť. Vystáhalci z Kvačian boli v drvivej väčšine nekvalifikované pracovné sily, preto sa zamestnávali v baniach, oceliarniach a ako poľnohospodárski robotníci. Práca v týchto profesiách bola často oveľa ťažšia ako doma, no pláca sa nedala ani zďaleka porovnať. Baníci a pracovníci v železiarňach mohli zarobiť až \$1.50 - \$2.00 na deň. Doma by pritom zarobili niečo okolo 15 - 30 centov. Zatiaľ čo muži pracovali v baniach a továrňach, ženy sa buď starali o domácnosť alebo o ubytovne, prípadne tiež pracovali. Muži pracovali v neľudských podmienkach, pri nedostatočnej hygiene, v uzavretých priestoroch v baniach a továrňach. Časté boli smrteľné úrazy.

Kvačanci sa pripájali k už existujúcim slovenským komunitám, zapájali sa do činnosti slovenských spolkov, prispôbovali sa novým životným podmienkam. Spomenúť ale treba, že pri krstinách, sobášoch, pohreboch, zábave a iných príležitostiach dôsledne zachovávali zvyky, tradície a obrady z domova.

Život Slovákov v Spojených štátoch výstižne charakterizoval významný dejateľ K. Čulen, keď povedal: „*Nikde nebolo Slovákom tak dobre ako v Amerike, ale nikde netrpeli toľko ako v Amerike*“.

Vystáhalci a rodné Kvačany

Vystáhalci mali na rodnú obec veľký a dlhodobý vplyv, ktorý doteraz nebol preskúmaný. Vystáhalcov rozdeľujeme na dve skupiny.

Osoby ktoré išli do USA na určitú dobu - napríklad na päť rokov - pracovať a s našetrenými dolármi sa vrátiť domov. Takéto dočasné vycestovanie za zárobkom nazývame migrácia.

Na zárobky odišli ženatí muži v počte **26** mužov. Zvyčajne sa vrátili všetci, v USA zostali z nich výnimočne iba jednotlivci. Ktorým sa v Amerike zapáčilo a chceli tam zostať, povolali svoje manželky aj s deťmi a usadili sa tam natrvalo. Za svojimi mužmi odcestovalo **18** manželiek aj s deťmi, takže domov sa vrátilo **8 mužov**. Za ušetrené prostriedky doma vyplatili prípadné dlhy, kúpili pôdu a väčšinou postavili nové murované domy. Tieto „amerikánske“ domy stoja dodnes. Navrátilci výrazne zlepšili sociálne postavenie svojich rodín, môžeme ich považovať za majetných gazdov. Okrem peňazí prinášali z demokratického a podnikateľského prostredia USA nové nápady a podnety.

Druhá skupina vystáhalcov sa rozhodla odísť natrvalo a usadiť sa v USA /emigrácia/. Boli to väčšinou mladí a slobodní chlapci a dievčatá, spolu **54** osôb, z ktorých sa vrátilo domov veľmi málo. K nim treba pripočítať 18 vydatých žien, ktoré odišli za manželmi a 18 ženatých mužov, ktorí v USA zostali, spolu 36 osôb. Stav neuviedlo **12** osôb. Celkove sa z Kvačian natrvalo vystáhalo **90 osôb**. Ich pomoc rodnej obci bola iného charakteru a bola dlhodobá. Mladí ľudia si v USA dobre pamätali v akom chudobnom a zaostalom prostredí vyrastali a ako stále ťažko a chudobne žijú ich

príbuzní doma. Preto po celý život posielali svojim rodinám určité finančné prostriedky. Ich výšku nepoznáme, pravdepodobne to neboli vysoké sumy, ale aj to málo dolárov ktoré pravidelne posielali doma určite pomohlo.

Vzhľadom na veľkú a dlhodobú pomoc domovu ktorá bola v tom najťažšom období je správne keď ich mená budú zaradené do pamäti obce.

PhDr. Juraj Laššuth

Poznámka:

Na zhotovenie grafov sme použili štatistické údaje zaznamenané pri príchode do USA u 110 Kvačancov.

